iš centrinės Lietuvos (J. Žilinskas, R. Masalskis, 1937), XIV-XVII a. praktiškai iš visos Lietuvos, vis tik vyraujant centrinėms sritims (šio darbo medžiaga) ir XX a. serijos iš Kauno (J. Žilinskas, A. Jurgutis, 1939). XIV-XVII a. serija užima tarpinę padėtį tarp ankstesniosios ir vėlesniosios serijų. Toks pat vaizdas išlieka ir tada, kai iš Penrouzo analizės eliminuojami tie požymiai, kuriuose labiausiai ryški epochinė tendencija (smegeninės ilgis, plotis ir rodiklis) ir kurių nepaisymas galėtų smarkiai iškreipti antropologinį atstumą tarp serijų. Antra vertus, išreiškus abiejų vėlesniųjų serijų požymius ankstesniosios serijos požymių procentais, XIV-XVII a. serija vėlgi dažniausiai - užima tarpinę padėtį.

Jai i galime kalbėti apie tam tikrą Lietuvos gyventojų antropologinio tipo istorinį perimamumą. Nepaisant to, iš kokių tipų susidėjo II-IV a., o ir ankstesnių laikų Lietuvos gyventojai, m.e. II tūkstantm. antrojoje pusėje jie jau buvo smarkiai pažengę konsolidacijos, t.y. dabartinio antropologinio tipo, linkme.

KATINŲ (ANYKŠČIŲ RAJ.) DUBENĖTAS AKMUO

Vytautas Urbanavičius

Akmuo yra Katinų vienkiemyje(Anykščių raj., Andrioniškio ap.), Pelyšos dešin. krante, apie 1,5 km nuo jos santakos su Šventąja. Pelyšos slėnis toje vietoje siekia 50 m pločio. Ties akmeniu yra nedidelė salelė.

Akmuo apskritas, 1,1 m skersmens, apie 35 cm kyšąs žemės paviršiuje. Viename jo šone išskeltas trikampio formos gabalas, kitur žymūs vertikalūs brūkšniai - akmens skaldymo žymės. Viršutinėje plokštumoje iškaltas 31 cm skersmens ir 4-4,5 cm gylio dubuo, viena-

me šone išeinantis į akmens pakraštį. Visas pagilinimas yra rakto skylutės formos. Jo ilgis 72 cm, plotis tiės akmens kraštu 22 cm. Pagilinimas ištęstas nuo centro į PV pusę.

1975 m. Lietuvos TSR MA II akmens aplinką ištyrė 4x6 m dydžio perkasa.

Didesnėje perkasos dalyje rastas nejudintas gruntas, kuris upelio pusėje pasiektas 50 cm gylyje, o kranto pusėje - 30 cm gylyje. Tai žvirgždas ir smėlis. Dubenėtasis akmuo pakeltas ant kitų stambokų akmenų, kurių dalis yra to paties akmens nuoskalos.

Prie akmens P krašto aptikta 1,5 m skersmens ir apie 30 cm gylio duobė, kuri pilna to paties dubenėto akmens nuoskalų. Duobė piltuvėlio formos. Jos dugne įklota nuoskala nuo apskrito akmens kampo ir guli plokščiąja dalimi į viršų. Nuoskalos sudaro savotišką aikštelę, kurioje trijose vietose aptikta anglių bei pelenų. Degėsiuose, taip pat skirtingose vietose, rasta rudos spalvos glazūruoto puodelio šukių. Puodelio būta su ąsa. Priešingoje akmens pusėje, 20 cm gylyje, rasta apskrita geležinė 6 cm skersmens grandis, iškalta iš 2,2 cm pločio juostos.

Remiantis keramika ir kitų panašių objektų tyrinėjimų duomenimis, statinys datuotinas XVI-XIX a. ir traktuotinas kaip apeiginė vieta.

KITI TYRINĖTI PAMINKLAI

Adolfas Tautavičius

1974 ir 1975 metais respublikoje buvo kasinėta dar keliolika archeologinių paminklų. Vieni iš jų kasinėti nedidele apimtimi, todėl kartais nedavė duomenų paminklo pažinimui ar chronologijai. Kitų ty-